

Maa- ja metsätalousministeriö

Viite: MMM:n lausuntopyyntö diaarinumero: VN/31665/2021

Ala-Kemijoen ja Perämeren kalatalousalueen lausunto Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahaston Suomen ohjelmasta 2021-2027

Ala-Kemijoen ja Perämeren kalatalousalue lausuu EMKVR:n Suomen ohjelmasta 2021-2027 seuraavaa.

1. Ohjelman strategia

Ohjelman kohdassa 1. *Ohjelmastrategia: keskeiset kehityshaasteet ja toimintapoliittiset vastaukset* todetaan mm. seuraavaa:

Alkutuotannon edellytysten turvaaminen

: ”Keskeisimpiä haasteita pienimuotoisessa rannikkokalastuksessa ovat edelleen hylkeiden ja merimetsojen aiheuttamat ongelmat sekä kalastajien korkea keski-ikä ja päätösmisten kalastajien määrän lasku.” Kohtaan kirjatut tavoitteet ovat pääosin hyviä ja kannatettavia. On myös erittäin hyvä, että rannikkokalastuksen ongelmat tunnetaan

Jäljempänä kohdassa Ympäristön ja kalakantojen tilan parantaminen kuitenkin todetaan: ”.. Lisäksi pyydysten valikoivuuden kehittäminen suojaa esimerkiksi lintuja ja merinisäkkäitä pyydyksiin tarttumiselta. Hylkeitä suojataan myös vähentämällä niiden kalastukselle ja vesiviljelylle aiheuttamia ongelmia esimerkiksi hyljekarkotinten avulla ja korvaamalla hylkeiden kalastukselle aiheuttamia vahinkoja – tavoitteena on hyljepopulaatioiden ja kalastuksen toimiva rinnakkaiselo.”

Onko päätarkoitus suojata hylkeitä kalastukselta vai päinvastoin?

Kalatalousalue näkee hylje- ja merimetso-ongelman ratkaisulle esitetyn keinovalikoiman liian vaatimattomaksi ongelman todelliseen suuruuteen nähden.

Erilaiset karkoitusmenetelmät yms. voivat toki toimia osana hylje- ja merimetso-ongelman ratkaisua, mutta itse ongelmaa ei menetelmillä yksin saada kuin korkeintaan lyhytaikaisesti poistettua. Esimerkiksi äänikarkotteita on kokeiltu luonnonravintolammikoilla koskeloiden aiheuttamien vahinkojen torjunnassa. Ensin linnut pakenivat äänen

vaikutusta, mutta pian ne huomasivat, ettei vaaraa ole ja palasivat takaisin. Menetelmät ovat lopulta jääneet tehottomina käytöstä.

Hyljekantaan tehokkaimmin vaikuttava keino on metsästys ja tämä tulee näkyä myös ohjelmassa ja siinä esitettävissä ja tuettavissa toimenpiteissä. Vain metsästyksellä itämerennorppa voidaan saada ihmisaraksi. Lajilta puuttuva ihmisarkuus vain lisää sen kalastukselle ja kalataloudelle aiheuttamia vahinkoja.

Nykyinen itämerennorpan kannanhoidollinen metsästyskiintiö Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella ei ole riittävä. Perämeren itämerennorppakanta on niin runsaslukuinen, että hallin laskentakantaan ja metsästyskiintiöön suhteutettuna itämerennorppien metsästyskiintiö tulee nostaa vähintään 500 yksilöön Perämeren-Merenkurkun kannanhoitoalueella.

Toinen vaihtoehto hyljekannan säätelyssä on, että valtio huolehtii itse ylisuuren kannan harventamisesta. Kustannustehokkuudessa se kyllä häviää selkeästi perinteiselle metsästykselle.

Kolmantena ja huonoimpana vaihtoehtona on jättää kannansäätely kokonaan luonnon tehtäväksi, jolloin ravintopula ja taudit lopulta vähentävät voimakkaasti ylitieheit populaatiot luonnon kantokykyä vastaavalle tasolle. Tämän vaihtoehdon varaan jättäminen on osoitus vastuuttomasta ja erittäin huonosta tavasta hoitaa riistakantoja.

Hylje- ja merimetsojen aiheuttamien haittojen vähentämiseksi tulee lisätä metsästyksen helpottaminen ja saaliin kaupallisen jatkokäytön salliminen sekä tässä tilanteessa myös saaliista maksettava palkkio. Nämä yhdessä lisäävät metsästyksen kiinnostavuutta, ylläpitävät metsästyksen tietotaitoa ja metsästyskulttuurin säilymistä elinvoimaisena, jolla voi tulevaisuudessa olla ratkaisevan suuri merkitys hyljekantojen säätelyssä, kuten on tällä hetkellä hirvenmetsästyksessä.

Lisäksi on hyljeongelman tarkastelussa otettava huomioon, että vahingot eivät rajoitu yksinomaan rannikkokalastukseen. Koska ongelma ulottuu jo jokisuille ja jokiin, se tulee jatkossa vaikeuttamaan vaelluskalastrategian tavoitteiden toteutumista.

2. Kaupallinen kalastus ja kalavarojen tilan parantaminen sekä kalastuksen valvonta ja tiedonkeruu

Tehokas ja vaikuttava viranomaistoiminta

”Osana viranomaistoiminnan tehostamista kehitetään kalastuksen valvontaa ja tiedonkeruuta entistä vaikuttavampaan ja kustannustehokkaampaan suuntaan. Samalla on tärkeää kuitenkin turvata toiminnan riittävät resurssit, jotta lakisäätöiden tehtävien hoitaminen ei vaarannu.”

EU-kalastuksen valvonta on Varsinais-Suomen ely-keskuksen valtakunnallinen erikoistumistehtävä. Maa- ja metsätalousministeriöltä saaman toimeksiantonsa puitteissa ely-keskus valvoo lohenkalastusta sekä Pohjanlahdella että Suomenlahdella osin yhteistyössä Rajavartiolaistoksen kanssa.

Ely-keskuksen kalastuksenvalvojat ovat tehtävänsä ohessa tehneet vuosina 2019-2021 myös rasvaeväleikattujen ja luonnonlohien (REL/LL) määräsuhteisiin liittyvää seurantaa.

11.3.2021 merialueen seitsemän kalatalousaluetta, Perämeren kalatalousyhteisöjen liitto ry sekä Lapin liiton hallinnoima Kemi-Ounasjoen vaelluskalatyöryhmä esittivät Varsinais-Suomen ely-keskukselle REL/LL -seurannan systemaattista jatkamista ja tiedon keruuta mm. siksi, että tutkitun tiedon pohjalta lohenkalastusta voidaan jatkossa suunnata nykyistä täsmällisemmin viljelyperäiseen loheen luonnonlohen asemesta.

Varsinais-Suomen ely-keskus vastasi esitykseemme seuraavasti:

"Ely-keskuksella ei ole toimivaltaa tai resursseja tehdä tutkimuksia ja erilaiset epäviralliset seurannat ovat väistämättä toissijaisia valvonnan omaan tehtävään nähden."

Vuosina 2019-2021 tehty seuranta on ely-keskuksen mukaan tehty "maa- ja metsätalousministeriön toivomuksesta "tehdään jos ehditään" -periaatteella."

Lisäksi ely-keskus totesi, että selkeää tutkimuskysymystä ole seurannalle asetettu.

Vaikka asia sisältyy kohtaan *Erityistavoite 1.4. Tiedonkeruu*, kalatalousalue esittää, että ohjelmaan kirjataan selkeä tavoite REL/LL -seurannan järjestämiseksi sekä varmistetaan myös toiminnan rahoitus. Lisäksi tulee kirjata, että tietojen tulee olla julkisia ja yleisesti käytettävissä.

Kalatalousalue esittää lisäksi, että merellisen vaellussiikaan ja nahkiaisiin liittyvää tutkimusta tulee lisätä ja rahoituspohja varmistaa.

3. Muu palaute

Ala-Kemijoen ja Perämeren kalatalousalue sai tiedon lausunnolla olevasta asiasta sattumalta ja niin myöhään, ettei lausunnon laatimiselle jäänyt paljon aikaa.

Asiakirjan voimassaoloaika on tästä lukien noin kuusi vuotta ja tänä aikana se tulee vaikuttamaan kalatalousalueella tapahtuvaan kalastukseen ja kalatalouteen.

Kalatalousalue esittää, että jatkossa jakelulistaan lisätään myös kalatalousalueet ja/tai maa- ja metsätalousministeriö ohjeistaa Ely-keskuksia niin, että ne varmistavat tiedon välittämisen kalatalousalueille.

MERK. MARKKU SOTISAARI

Puheenjohtaja Markku Sotisaari

Ala-Kemijoen ja Perämeren kalatalousalueen hallitus